

Eina serføroyska skipan

FYRI nøkrum mánaðum síðani setti landsstýrið eina nevnd at gera uppskot til eina serliga føroyska arbeiðsloysistryggingarskipan. Arbeiðið í nevndini gongur væl og væntandi verður uppskotið lagt fyri tingið og avgreitt áðrenn tingsetan endar í apríl 1992.

TAÐ er sera umráðandi at vit fáa eina góða og serføroyska skipan á hesum øki. Øll okkara grannalond hava arbeiðsloysistrygging. Allar hesar ganga neyvt eftir fakligum mörkum. T.v.s., at er t.d. ein múrari arbeiðsleysur sum múrari, so kann hann ikki fara til arbeiðis í fiskiðnaðinum, hóast tørvur er á arbeiðsmegi har. Tað vildi verið heilt burturvið at sett slíkar reglur í gildi her hjá okkum.

VIT mugu hava eina liðiliga skipan. Eina skipan, sum loyvir arbeiðsleysum á einum øki, at taka arbeiði upp á einum øðrum øki, um tørvur er á arbeiðsmegi á viðkomandi øki. Tað má eisini vera lætt og einfalt at koma inn í skipanina tá tørvur er á tí. Verður tað eins trupult at fáa arbeiðsloysisdagpening, sum tað er at fáa forsorgarhjálp, er stórir vandi fyri, at fólk ikki fara aftur til arbeiðis av berari stúran fyri, hvussu tey skulu sleppa inn aftur í dagpeningarskipanina, um arbeiðið heldur uppat.

EISINI eiga vit at ansa sera væl eftir, at nýggja arbeiðsloysistryggingarskipanin ikki kemur í kapping við galdandi lóg um almenna forsorg. Um dagpeningaupphæddin verður lægri enn forsorgarhjálpin, er vandi fyri slíkar kapping, og hetta kemur at fáa óhepnar avleiðingar. Ein møguleiki

er at fólk fara at velja ímillum arbeiðsloysispening og forsorgarhjálp. Ein annar møguleiki er at tey fara at taka í móti bæði dagpeningi og forsorgarhjálp.

HETTA seinna letur seg gera á tann hátt, at verður arbeiðsloysisdagpeningurin lægri enn forsorgarhjálpin, so kann almannastovan við heimild í forsorgarlógini útgjalda munin. Ein av vansunum við forsorgarlógini er júst tann, at tað er sera trupult at koma inn við tí úrsliti, at fólk aftra seg við at fara út aftur í arbeiðslívið, uttan so at tey hava trygd fyri einum varandi arbeiði. Um arbeiðsloysistryggingarskipanin ikki verður einaráðandi á økinum, sleppa vit als ikki burtur úr áðurnevnda trupulleika, sum er tengdur at forsorgarlógini.

LAT okkum skjótast møgulegt fáa eina arbeiðsávísing

og eina serføroyska arbeiðsloysistrygging, sum er liðilig, einföld og harafturat lætt og ódýr at umsita.

vj

sosigaley

Dagblaðið og aling

Dagblaðið skrivur í oddagrein um alivinnuna. Blaðið visir á, at meðan vit dagliga hoyra nógv um trupulleikar hjá alivinnuni, sum stava frá sjúkum o.l., so hoyra vit lítið um tann stóra trupulleikan, sum er figging, bð skrivur í oddagrein m.a.:

„Í lógmansroðuni á Ólavssøku verður sagt: „Útflutningurin verður í 1992 20.000 tons. Viðari verður sagt: „Bankarnir og menningargrunnurin hava ikki havt møguleika ella vilja at figgja alivinnuna betri.“

Allir partar hava ígjøgnum nógv ár fort fram, at um alivinnuni skal verða liv lagað, má ein figgjarkarmur fáast til vega, sum bankar, landsstýri og vinnan

sjálv stendur aftanfyrir. Við einum slíkum figgjarkarmi er møgulegt at fara út í víðu verð at læna pengar til vinnuna. Tað vil altíð vera lættari at læna pening til eina skilagóða vinnugrein enn at fara út at læna til gjald av einum halli orsakað av skilaleysari ovnýtslu.

Roknast má við, at fyri hvørji 100 tons, sum verða framleidd, verða bundnar 7–8 miljónir krónur. Tað vil siga, at ein framleidda uppi 20.000 tons bindur umleið 1,5 milliard krónur. Hesin peningur er ikki til í Føroyum.

Í dag eru bundnar í alivinnuni útvið 1 milliard og peningastovurnar hava stórar trupulleikar við at figgja vinnuna á tí støði, hon er í dag. Peningastovurnar hava staðfest stórtap innan alivinnuna. Nýggi tað

standa fyri framan. Fyriuttan líkvidar pengar skal hegni og gott skil til fyrir at reka alivinnuna. Hetta finst eisini hóast alt.

Ólavssøkuðan prógvar, at politikararnir enn ikki hava fatað trupulleikarnar innan vinnuna. Í politiska hugaheimi teirra er alivinnu ella ikki avmarkað til lýt og furunkulosu.

Eitt annað prógvið, at fatanin av alivinnuni er so sum so, er studingsskipanin. Nógva tusum at minka studningin til fiskivinnuna hevur verið, men eingin itokilíg nýghugan, sum til dómis at skerja hann við ávísari upphædd og flyta tveir tridringar av hesi upphædd til alivinnuna. Ístaðin heldur bæði beinleiðis og óbeinleiðis avgjaldsskipan fram og ger, at okkara kappingarfori bert versnar.

Hetta er ikki eitt uppskot um beinleiðis oyra kilo studning til vinnuna — tvørturimóti. Men eitt positivt signal sum til dómis avtaka av avgjaldum hevði kanska verið botandi. Tað hevði kanska ikki verið heilt av vegnum við ávísan rentu- og tilgustudningi ella ikast til flutning eins og galdandi er fyri skipabygging.

Landsstýrið átti at biðið um umbering fyrir at hava skuldsett bankar og menningargrunn fyrir vantandi vilja til at figgja alivinnuna. Figgjartovarnir hava veruliga vilja, men tað hevur knípt í stórum við tí politisku fatanini.

Verður eingin broyting, fær alivinnan áðrenn langt um liður ávísan oyra kilo studning — og tað var ikki ætlanin.

Norðmenn og EF

Kommunuvalini í Noregi gjørdust ein dyggur framaná til teir flokkar, sum vilja hava Noreg upp í EF ella gera bindandi avtalur við felagsskapin, sum tekur nakað av sjálvræðinum frá norðmonnum. Norski arbeiðaraflokkurin, Høgriflokkurin og Framburðsflokkurin taptu so dyggiliga, meðan teir báðir flokkarnir, sum hava verið mest imóti EF-límaskapi og eisini eini EOS-avtalu við EF, vunnu valið. Tað er senterflokkurin og sosialistiskir vinstra-flokkurin. Hóast talan var um lokalval, har arbeiðsloysi var ein av tyðandi spurningum, so var EF eitt av høvuðsmálunum. Arbeiðaraflokkurin, sum

myndar eina minnilutastjórn, er fyrir eini EOS-avtalu, men flokkurin hevur enn ikki tikið støðu fyrir ella imóti EF-límaskapi. Høgriflokkurin er greitt fyrir límaskapi og metir eina EOS-avtalu sum millumstøð til límaskap. Valúrslitið hevur ikki ongan áhuga fyrir føroyingar, tí mangir eru teir, sum halda, at fer Noreg upp í EF, so eru vit noyddir til at fylgja við. Men sambært hesum valúrslitum er greitt, at norskur límaskapur í EF liggur nakað langt úti í framtíðini.

